

**Bijlage 5:
Quicksan Flora- en Fauna
Econsultancy BV dd. 26 augustus 2008**

QUICKSCAN FLORA EN FAUNA

'T WOOLDRIK

GEMEENTE BORNE

Project: BOR.NIB.ECO
Rapportnummer: 08065644
Status: Eindrapportage
Datum: 26 augustus 2008
Opdrachtgever: Nibag Milieu Advies
Postbus 75
7570 AB Oldenzaal
Tel. 0541 - 585858
Fax 0541 - 585859
Contactpersoon: Dhr. E. Rupert

Uitvoerder: Econsultancy bv
Havenstraat 124
7005 AG Doetinchem
Tel. 0314 - 365150
Fax 0314 - 365177
Mail Doetinchem@Econsultancy.nl

Opsteller: Mw. L. Hunink-Verwoerd
Paraaf:

Kwaliteitscontroleur: Ing. E.R. Witter
Paraaf:



INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	1
2.	BESCHERMING CONFORM DE NATIONALE WETGEVING.....	1
3.	GEBIEDSBESCHRIJVING	2
3.1	Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving.....	2
3.2	Ligging ten opzichte van beschermde gebieden	2
3.3	Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie	2
4.	ONDERZOEKSMETHODIEK	3
5.	ONDERZOEKSRESULTATEN	3
5.1	Vogels	3
5.2	Vleermuizen.....	4
5.3	Overige zoogdieren	5
5.4	Amfibieën, reptielen en vissen.....	5
5.5	Libellen en vlinders	6
5.6	Vaatplanten.....	6
6.	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING	7
6.1	Flora- en faunawet.....	7
6.2	Algemene zorgplicht	8
6.3	Gebiedsbescherming.....	9
7.	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	10

BIJLAGEN:

1. - Topografische ligging van de locatie
- 2a. - Locatieschets
- 2b. - Foto's onderzoekslocatie
3. - Geraadpleegde bronnen
4. - Natuurwetgeving en beleid
5. - Gegevens Provincie Overijssel

1. INLEIDING

Econsultancy bv heeft van Nibag Milieu Advies opdracht gekregen voor het uitvoeren van een quickscan flora en fauna ter plaatse van 't Wooldrik in de gemeente Borne.

De quickscan flora en fauna is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging.

De quickscan flora en fauna heeft als doel in te schatten, of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn, die volgens de Flora- en faunawet een beschermde status hebben. Tevens wordt beoordeeld of de voorgenomen ingreep invloed kan hebben op gebieden die volgens overige natuurwetgeving zijn beschermd, of onderdeel uitmaken van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Het onderzoek is uitgevoerd middels het verrichten van een literatuurstudie en een veldbezoek. Op deze wijze is inzicht verkregen over de aanwezigheid van geschikt habitat en de daarbij te verwachten beschermde soorten, gesitueerd op of nabij de onderzoekslocatie.

Omdat er bebouwing wordt gesloopt, is het onderzoek uitgebreid met een tweetal veldrondes gedurende de avonduren om een eerste indicatie van het gebruik van de onderzoekslocatie door vleermuizen te verkrijgen.

De quickscan flora en fauna is een toets van de ecologische potenties van de onderzoekslocatie en kan niet gezien worden als volwaardig ecologisch onderzoek. Er zijn in dit onderzoek, afgezien van het vleermuisonderzoek, geen uitgebreide inventarisaties uitgevoerd naar soorten en soortgroepen. Een ecologische inventarisatie beslaat meerdere veldbezoeken gedurende de voor de soortgroep meest gunstige periode van het jaar.

Econsultancy bv is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde richtlijnen.

2. BESCHERMING CONFORM DE NATIONALE WETGEVING

Zorg voor alle inheemse planten- en diersoorten en voor de natuurlijke rijkdommen van gebieden wordt gegarandeerd door de naleving van de wet- en regelgeving ten aanzien van natuur en milieu. De instrumenten die deze bescherming mogelijk maken zijn op Europees niveau vertaald in Natura 2000. De Europese Habitatrichtlijn en de Europese Vogelrichtlijn zijn in Natura 2000 opgenomen. De Europese wetgevingen zijn in Nederland vertaald in de Flora- en faunawet voor de soortbescherming en in de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 voor de gebiedsbescherming. Nederland heeft daarmee de Europese wetgeving in de nationale wetgeving verankerd.

Door in de planfase van een (bouw)project of ruimtelijke ontwikkeling rekening te houden met het eventueel voorkomen van beschermde en/of zeldzame planten- en diersoorten kan effectief worden omgegaan met de aanwezigheid van een beschermde soort. Een dreigende overtreding van de Flora- en faunawet kan zo snel gesignaleerd en in veel situaties voorkomen worden. Vervolgens kan er accuraat actie ondernomen worden om zodoende de overlevingskansen en migratiemogelijkheden van een beschermde soort in het betreffende gebied geen blijvende schade toe te brengen.

Om alle gebieden met elkaar te verbinden en om uitwisseling en verspreiding van soorten mogelijk te maken wordt er in Nederland druk gewerkt aan de realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). In Nederland worden diverse Rode lijsten van bedreigde soorten gehanteerd bij beoordelingen voor de aanwijzing van bescherming en compensatie. In bijlage 4 wordt een nadere toelichting gegeven omtrent de wet- en regelgeving ten aanzien van natuur.

3. GEBIEDSBESCHRIJVING

3.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie (± 25 ha) betreft sportpark 't Wooldrik, circa 1,5 km ten westen van de kern van Borne.

Volgens de topografische kaart van Nederland, kaartblad 28 G (schaal 1:25.000), zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie $X = 246.900$, $Y = 480.000$. De onderzoekslocatie is gelegen in de kilometerhokken 246/480, 247/480, 246/479 en 247/479.

De onderzoekslocatie betreft sportpark 't Wooldrik, bestaande uit sportvelden, groenstroken en agrarische percelen. De onderzoekslocatie wordt doorsneden door de Twickelerblokweg. Ten noordwesten van de Twickelerblokweg bestaat de onderzoekslocatie uit agrarische percelen die in gebruik zijn als grasland. Ten zuidwesten van de Twickelerblokweg bestaat de onderzoekslocatie uit sportvelden (voetbalvelden). Verder is een aantal (club)gebouwen aanwezig die dienst doen als sportkantine of kleedruimte. Op het terrein zijn groenstroken aanwezig. Ten oosten van de Twickelerblokweg zijn voetbalvelden, tennisbanen, parkeerplaatsen en clubgebouwen aanwezig.

Aan weerszijden van de Twickelerblokweg bevindt zich een houtsingel met oude eiken. De noordwestzijde van de onderzoekslocatie wordt begrensd door de Hosbakkeweg. Ook langs deze weg bevindt zich een houtsingel met oude eiken. Langs de Azelosestraat, ten zuiden van de onderzoekslocatie staan oude eiken. De houtsingels zijn in eigendom en beheer van Stichting Twickel.

Het politietrainingscentrum en de tennisbanen aan de westzijde van de onderzoekslocatie en de boerderij in de zuidwesthoek behoren niet tot de onderzoekslocatie. Ten oosten van de onderzoekslocatie bevindt zich een zwembad, dit deel behoort eveneens niet tot de onderzoekslocatie.

Het oostelijke deel van het sportpark wordt omgeven door woonwijken, behorend tot de bebouwde kom van Borne. Ten westen van de onderzoekslocatie is agrarisch gebied aanwezig, behorend tot landgoed Twickel, dat wordt gekenmerkt door kleinschalig cultuurlandschap. Circa 400 meter ten zuidwesten van de onderzoekslocatie bevindt zich de snelweg A1/A35.

In bijlage 2a is de huidige situatie op een locatieschets weergegeven. Bijlage 2b bevat enkele foto's van de onderzoekslocatie.

3.2 Ligging ten opzichte van beschermde gebieden

Natura 2000

De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen de grenzen, of in de directe nabijheid van een gebied dat aangewezen is als Natura 2000-gebied.

Ecologische Hoofdstructuur

In de directe omgeving van de onderzoekslocatie is geen EHS aanwezig. Het merendeel van Landgoed Twickel dat zich aan de zuidzijde van de snelweg A1/A35 bevindt, is aangewezen als EHS-gebied.

3.3 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie

De onderzoekslocatie zal worden herontwikkeld. De exacte termijn van de werkzaamheden en de inrichting van het gebied is niet bekend.

4. ONDERZOEKSMETHODIEK

Aan de hand van verspreidingsatlassen en andere standaardwerken is nagegaan welke bijzondere planten- en diersoorten er voor kunnen komen binnen de onderzoekslocatie. Verder is het Natuurloket geraadpleegd, zijn toegankelijke gegevens van natuur- en soortbescherming organisaties gebruikt en zijn gegevens van de provincie Overijssel geraadpleegd (zie bijlage 5). Een overzicht van de geraadpleegde bronnen is weergegeven in bijlage 3.

De informatie over deze soorten is veelal weergegeven op kilometerhokniveau of op uurhokniveau (5 x 5 kilometer). De kaart van Nederland is door de Topografische Dienst van Nederland verdeeld in blokken van 1 km², de kilometerhokken. De plaatsaanduiding van een kilometerhok bestaat uit de coördinaten van de x-as en de y-as, die elkaar in de linker onderhoek van het hok snijden. Aangezien met de schaal van kilometerhokken of uurhokken een groter gebied wordt beschouwd dan alleen de onderzoekslocatie, betekent dit niet dat de kritische soorten ook daadwerkelijk voorkomen binnen de begrenzing van de onderzoekslocatie.

Het merendeel van de onderzoekslocatie maakt deel uit van het gebied van de rondweg rond Borne en Zenderen, waarvoor in opdracht van de Gemeente Borne door Adviesbureau Mertens in 2007 een veldinventarisatie is uitgevoerd. Gegevens uit dit onderzoek maken deel uit van het literatuuronderzoek.

De veldbezoeken zijn afgelegd op 8 juli 2008 en op 11 juli 2008. Tijdens het eerste bezoek is de gehele onderzoekslocatie, alsmede de omliggende percelen onderzocht. Tijdens het veldbezoek is gelet op de mogelijke aanwezigheid van beschermde en bedreigde soorten op basis van het aanwezig habitat. In de avonduren is een indicatie van het gebruik door vleermuizen van het westelijke deel van de onderzoekslocatie verkregen. Tijdens het tweede avondbezoek is tijdens het uitvliegmoment van vleermuizen het oostelijke deel onderzocht, waarna een ronde over het gehele terrein is gemaakt om foeragegedrag waar te nemen.

Met behulp van een bat-detector is de onderzoekslocatie en de directe omgeving, gedurende de avonduren, onderzocht op de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen, vliegroutes en foeragegedrag van vleermuizen.

5. ONDERZOEKSRESULTATEN

5.1 Vogels

Broedvogels

Door het Natuurloket wordt aangegeven dat alleen kilometerhok 246/479 goed is onderzocht op de aanwezigheid van broedvogels. Er wordt aangegeven dat er in het kilometerhok 38 broedvogels zijn waargenomen, waarvan 4 soorten van de Rode Lijst van bedreigde vogels 2004. Het betreffende kilometerhok beslaat voor het grootse deel landgoed Twickel, waarin tal van vogelsoorten zijn te verwachten. Volgens het onderzoek van Adviesbureau Mertens komen in de omgeving de volgende broedvogels van de Rode Lijst van bedreigde vogels 2004 voor; boerenzwaluw, boomvalk, graspieper, grauwe vliegenvanger, groene specht, grutto, huismus, koekoek, nachtegaal, patrijs, ringmus en steenuil.

Van de genoemde soorten staat op de verspreidingskaarten van de veldinventarisatie door Adviesbureau Mertens alleen de huismus als indicatief broedgeval aangegeven op de onderzoekslocatie. De groene specht is waargenomen tijdens het veldbezoek. Er vlogen twee exemplaren in de eiken van de Twickelblokweg. In deze oude eiken op en rond de onderzoekslocatie zijn niet alleen diverse spechtensoorten te verwachten maar ook soorten als de bosuil.

De nesten van uilen en spechten en het functionele leefgebied eromheen is jaarrond beschermd. Op de afrastering in het noordwestelijke deel, dat in agrarisch gebruik is, is tijdens het veldbezoek een torenvalk waargenomen. Het is mogelijk dat deze soort in de houtsingel broedt. Ook van deze soort is het nest jaarrond beschermd. Door de aanwezigheid van groenstroken met verschillende bomen en struiken is de onderzoekslocatie verder geschikt voor verschillende algemene broedvogels. Tijdens het veldbezoek zijn op de sportvelden foeragerende scholeksters en zwarte kraaien waargenomen.

5.2 Vleermuizen

Uit de Atlas van de Nederlandse vleermuizen (Limpens *et al.* 1997) blijkt dat er in het uurhok, waar de onderzoekslocatie deel van uit maakt de volgende soorten vleermuizen zijn waargenomen; water-vleermuis, meervleermuis, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, franjestaart en gewone grootoorvleermuis. Van de genoemde soorten staan op de verspreidingskaarten van de veldinventarisatie door Adviesbureau Mertens alleen foerageerplaatsen van de gewone dwergvleermuis aangegeven op de onderzoekslocatie. Nabij het politietrainingscentrum staan eveneens foeragerende laatvliegers aangegeven. Op de onderzoekslocatie zijn door Adviesbureau Mertens geen kolonieplaatsen vastgesteld. Gezien de omvang van het onderzoeksgebied van de rondweg rond Borne en Zenderen, door Adviesbureau Mertens, is het niet uit te sluiten dat zich op de onderzoekslocatie toch een vleermuiskolonie bevindt.

Verblijfplaatsen op de onderzoekslocatie

De bebouwing op de onderzoekslocatie, bestaande uit clubgebouwen en kleedruimtes is in principe geschikt voor vleermuizen vanwege de aanwezigheid van openingen die toegang geven tot de spouwmuren. Verder zijn er op verscheidene plekken ruimtes achter betimmeringen waargenomen, waar vleermuizen gebruik van kunnen maken. Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen van vleermuizen als uitwerpselen en insectenresten waargenomen. Bij meerdere openingen in de bebouwing is spinrag en zijn wespennesten aangetroffen die er op duiden dat die openingen tijdens de periode van onderzoek niet gebruik waren door vleermuizen.

Tijdens de eerste avondronde op 8 juli zijn op het westelijke terreindeel geen vleermuizen rond de bebouwing waargenomen. Langs de houtsingels is een aantal foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Een verblijfplaats in een van de oude eiken is niet uit te sluiten. Tijdens de tweede avondronde op 11 juli kwam een aantal gewone dwergvleermuizen vanuit oostelijke richting. Waarschijnlijk kwamen de dieren uit de woonwijk in Borne. Er zijn geen waarnemingen gedaan die er op wijzen dat de dieren uit de bebouwing op de onderzoekslocatie kwamen, helemaal uit te sluiten is dat echter niet.

Verblijfplaatsen buiten de onderzoekslocatie

De woningen in de omliggende woonwijk zijn naar verwachting geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Ook verblijfplaatsen in de boerderij ten zuidoosten van de onderzoekslocatie zijn niet uit te sluiten.

Foeragerende vleermuizen

De onderzoekslocatie zal gelet op het aanwezige habitat zeker gebruikt worden als foerageergebied. Op de verspreidingskaarten van de veldinventarisatie door Adviesbureau Mertens staan dan ook foerageerplaatsen van de gewone dwergvleermuis aangegeven. Met name langs de bomen wordt gefoerageerd. De aanwezige houtsingels op en langs de onderzoekslocatie zijn van groot belang voor vleermuizen. Tijdens de tweede avondronde zijn circa 10 gewone dwergvleermuizen foeragerend langs de bomen waargenomen. Een verblijfplaats in een van de oude eiken is niet uit te sluiten.

Vliegroutes

Tijdens de veldbezoeken is vastgesteld dat de houtsingels als vliegroute voor gewone dwergvleermuizen en laatvliegers dienen. Landschapelementen zoals de aanwezige houtsingels met eiken op de onderzoekslocatie zijn voor vleermuizen belangrijk voor de oriëntatie. Ook trekken dergelijke elementen, vooral met eiken, veel insecten aan die als voedsel voor vleermuizen dienen.

5.3 Overige zoogdieren

De onderzoekslocatie vormt door de omvang, de aanwezigheid van groenstroken, velden en agrarische percelen een geschikt habitat voor verscheidene grondgebonden zoogdieren. Tijdens het veldbezoek is een aantal hazen op de sportvelden waargenomen. Verder zijn tientallen konijnen aanwezig die holen hebben gegraven in de wal op het oostelijke terreindeel. Verder is er tijdens het veldbezoek een egel waargenomen.

Gegevens van de provincie Overijssel geven aan dat in de kilometerhokken, waar de onderzoekslocatie deel van uitmaakt, de bunzing, egel, haas, huisspitsmuis, konijn, mol, ree en wezel voorkomen. Voor de meeste algemeen voorkomende soorten geldt in het kader van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling, waardoor een ontheffing bij verstoring niet noodzakelijk is.

Voor soorten als de eekhoorn en de steenmarter geldt geen vrijstelling van de Flora- en faunawet. De onderzoekslocatie vormt een geschikt habitat voor beide soorten. Eekhoorns kunnen nestmogelijkheden vinden in de oude eiken in de houtsingels op en rond de onderzoekslocatie. Het inspecteren van de hoge bomen is door het dichte bladerdek geen optie.

In één van de gebouwen op het westelijke deel van de onderzoekslocatie is tijdens het veldbezoek een marterlucht waargenomen. Onder het gebouw zijn openingen aanwezig waar de steenmarter gebruik van kan maken. Het gebouw is geschikt als steenmarterverblijf. Er kan met voldoende zekerheid worden vastgesteld dat de steenmarter van het gebouw gebruik maakt als vaste rust- of verblijfplaats. Ook uit de gegevens van de Provincie Overijssel komt naar voren dat de steenmarter in het betreffende kilometerhok voorkomt. Volgens het uitgevoerde onderzoek van Adviesbureau Mertens zijn er in de omgeving van de onderzoekslocatie 2 verkeersslachtoffers van steenmarters waargenomen en is de vermoedelijke dichtheid aan steenmarters vrij hoog.

In het oosten van Nederland leven een aantal geïsoleerde populaties van de beschermde veldspitsmuis. Veldspitsmuizen prefereren een open en droog biotoop met akkers, heggen, bosranden, struikgewas. Gezien de biotoopeisen die deze zeldzame soort stelt, is het niet aannemelijk dat deze soort van de onderzoekslocatie gebruik maakt. Uit gegevens van de provincie Overijssel blijkt niet dat de veldspitsmuis voorkomt in de kilometerhokken waarvan de onderzoekslocatie deel uitmaakt.

5.4 Amfibieën, reptielen en vissen

Volgens gegevens van RAVON (jaarverslag 2005) zijn in het 5x5 kilometerhok, waar de onderzoekslocatie deel van uitmaakt, de volgende soorten waargenomen: kamsalamander, kleine watersalamander, gewone pad, heikikker, bruine kikker en levendbarende hagedis. Door Adviesbureau Mertens is de onderzoekslocatie niet bemonsterd wegens het ontbreken van geschikt oppervlaktewater.

De onderzoekslocatie vormt deels een geschikt landhabitat voor algemene amfibieënsoorten als bruine kikker en gewone pad. Sloten die zich rond de onderzoekslocatie bevinden kunnen onderkomen bieden aan beide soorten. Strenger beschermde soorten als de kamsalamander en de heikikker zijn op de onderzoekslocatie door het ontbreken van geschikt habitat niet te verwachten. Beschermde vissensoorten zijn eveneens niet te verwachten.

Reptielen stellen specifieke eisen aan het habitat die betrekking hebben op verschillende factoren. Het habitat op de onderzoekslocatie is voor de levendbarende hagedis ongeschikt. Het habitat langs de houtsingels buiten de onderzoekslocatie is in principe geschikt voor de levendbarende hagedis, maar echter niet optimaal. Uit gegevens van de provincie Overijssel blijkt niet dat de levendbarende hagedis voorkomt in de kilometerhokken waarvan de onderzoekslocatie deel uitmaakt. Volgens Adviesbureau Mertens is deze soort tien jaar geleden voor het laatst langs de spoorlijn gesignaleerd.

5.5 Libellen en vlinders

Gegevens van de Vlinderstichting geven aan dat in het uurhok waar de onderzoekslocatie deel van uitmaakt, het heideblauwtje is waargenomen. Deze waarneming heeft betrekking op de heidegebieden in de omgeving. Verder wordt aangegeven dat de beschermde rouwmantel in de kilometerhokken is waargenomen. Het gaat om een waarneming uit 1995. In 1995 en 2006 waren er in Nederland invasies van rouwmantels; verder worden ze nauwelijks gezien. De rouwmantel is sinds 1964 verdwenen als standvlinder in Nederland. De waardplanten van de vlinder zijn wilg, populier, berk en prunus. Gezien de boomsoortensamenstelling op en rond de onderzoekslocatie voornamelijk uit eiken bestaat is het uitgesloten dat zich een populatie van deze soort op de locatie bevindt.

De sportvelden vormen voor vlinders een ongeschikt habitat. Het is wel mogelijk dat langs de randen van de houtsingels algemene vlindersoorten voorkomen. Verder is het niet uit te sluiten dat er incidenteel waarnemingen gedaan kunnen worden van minder algemene en zeldzame soorten. Dit komt doordat veel soorten na hun voortplantingstijd zwerfgedrag vertonen. Tijdens het veldbezoek zijn geen zeldzame of beschermde soorten aangetroffen.

Voor libellen geldt dat ze geschikt water nodig hebben ter voortplanting en gezien het ontbreken hiervan kan gesteld worden dat deze soortgroep niet in staat is in de huidige situatie zich te vestigen (Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie 2002).

5.6 Vaatplanten

De aanwezigheid van water; de zuurgraad van de bodem; de beschikbare hoeveelheid voedingsstoffen, de hoeveelheid zonlicht en de antropogene beïnvloeding bepalen in hoeverre een groeiplaats voor een bepaalde plant geschikt is. De antropogene beïnvloeding op de onderzoekslocatie bestaat uit het intensieve gebruik als sportveldencomplex. Hierdoor zijn geen beschermde soorten te verwachten. Het noordwestelijke terreindeel bestaat uit agrarische percelen. Wegens de intensieve bemesting zijn hierin ook geen beschermde soorten te verwachten. De randen van de percelen, de groenstroken en houtsingels vormen wel een geschikte groeiplaats voor planten. De meeste beschermde soorten stellen echter specifieke eisen aan de groeiomstandigheden. In dergelijke omstandigheden is de brede wespenorchis te verwachten. Voor deze beschermde soort geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling.

Door de Provincie Overijssel wordt aangegeven dat de steenanjer (Floron 2004) als beschermde soort, echt duizendguldenkruid en grote tijm als rode lijstsoorten in het kilometerhok, waar de onderzoekslocatie deel van uitmaakt, zijn aangetroffen. Aandachtsoorten bevonden zich vooral in de houtwallen, bermen en sloten. Tijdens het veldbezoek zijn op de onderzoekslocatie zelf geen beschermde planten waargenomen.

6. TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

6.1 Flora- en faunawet

In kader van de voorgenomen plannen zijn er overtredingen te verwachten voor broedvogels en voor de steenmarter. Overtredingen ten aanzien van vleermuizen en eekhoorns zijn niet uit te sluiten. Voor de overige soortgroepen zijn door het ontbreken van geschikt habitat voor beschermde soorten geen overtredingen te verwachten ten aanzien van de wetgeving.

Broedvogels

Alle broedende inheemse vogels en hun nesten zijn wettelijk beschermd en vallen onder de strikt beschermde klasse (soorten tabel 3). De Flora- en faunawet regelt onder meer de bescherming van vogels in het broedseizoen: het verstoren van broedende vogels en jongen, of het vernielen van nesten en eieren is verboden. In de meeste gevallen is een overtreding gemakkelijk te voorkomen door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren of de broedgelegenheid buiten het broedseizoen te verwijderen. Spechtsoorten, kolonievogels en de meeste roofvogels zijn het gehele jaar beschermd omdat de nestplaats, bomengroep of boomholte ook buiten het broedseizoen gebruikt wordt of omdat deze soorten enkel gebruik maken van door andere vogelsoorten gemaakte nestgelegenheid.

Voor de algemene te verwachten broedvogels geldt dat indien de beplanting en de bebouwing in de winterperiode wordt verwijderd, er geen overtredingen plaats zullen vinden met betrekking tot broedvogels. Uitgangspunt is dat er geen broedende vogels op het moment van ingrijpen aanwezig zijn binnen het te verstoren gedeelte van de onderzoekslocatie. Er wordt geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal kan de periode van maart tot half juli worden aangehouden, echter geldend is de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen.

In de houtsingels zijn nestholtes van in ieder geval groene specht en van grote bonte specht te verwachten in de oude eiken. Ook is het mogelijk dat de torenvalk in de bomen broedt. Het is geen optie om in de zomerperiode de hoge bomen door het bladerdek te controleren op holtes. Holtebomen met in gebruik zijde nesten zijn jaarrond beschermd. Dit betekent dat ook de omliggende bomen niet kunnen worden verwijderd doordat het functionele leefgebied eromheen verloren gaat en het nest alsnog zal worden verlaten. Gelet op de ouderdom van de eiken en de functie en waarde die de eiken voor zowel de natuur als voor de mensen in de omgeving hebben is het wenselijk dat de bomen in de huidige situatie gehandhaafd blijven.

Vleermuizen

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten, genieten zowel binnen de Flora- en faunawet als binnen de Natuurbeschermingswet, een strikte bescherming. Alle vleermuissoorten staan vermeld in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn. Dit betekent dat ze beschermd zijn tegen verstoring van vaste rust- en verblijfplaatsen. Onder deze vaste rust- en verblijfplaatsen wordt verstaan: het gehele systeem waarvan een populatie gebruik maakt tijdens de jaarcyclus van de soort. Dit houdt in dat niet alleen de zomer- en winterverblijfplaatsen maar ook de verbindingen hiertussen en de jachtgebieden bescherming genieten. De reden waarom vleermuizen streng beschermd zijn is dat ze erg kwetsbaar zijn. De afgelopen vijftig jaar zijn sommige soorten erg zeldzaam geworden of geheel verdwenen. Wanneer overwinterende dieren worden verstoord, is de kans groot dat ze sterven omdat ze dan teveel van hun vetreserve gebruiken. Maar al te vaak worden bomen gekapt en oude gebouwen gerenoveerd of gesloopt. Als zich hierin een vleermuiskolonie bevindt, heeft dat grote gevolgen voor de vleermuisstand in de wijde omgeving. Omdat ze meestal maar één jong per jaar krijgen, kan herstel erg lang duren. Vleermuizen kunnen zelf geen verblijfplaatsen maken en zijn dus afhankelijk van bestaande verblijfplaatsen. Daarnaast hebben ingrepen in het landschap ook negatieve gevolgen doordat foeragegebieden en vliegroutes, waar vleermuizen jaren achtereen gebruik van maken, verdwijnen.

De impact die een ingreep kan hebben verschilt sterk per situatie en per soort waardoor meestal gedetailleerde gegevens nodig zijn om een passend advies te geven en indien nodig een ontheffing aan te vragen (Limpens, 2005).

Verblijfplaatsen

De aanwijzing die middels de huidige onderzoeksinspanning zijn gevonden duiden er op dat de bebouwing op de onderzoekslocatie niet in gebruik is door vleermuizen. Echter gelet op het aantal te slopen gebouwen kan hieromtrent geen zekerheid worden gegeven. Hiertoe zal aanvullend onderzoek uitgevoerd moeten worden, waarbij tenminste bij alle gebouwen rondt het tijdstip van uitvliegen dient te worden waargenomen.

Foerageergebied en vliegroutes

Bij het handhaven van de houtsingels met oude eiken gaan er geen vliegroutes voor vleermuizen verloren. Ook zal het verlies van foerageergebied bij het handhaven van de houtsingels en oude bomenrijen gering zijn.

Overige zoogdieren

Eekhoorn

Eekhoorns kunnen nestmogelijkheden vinden in de oude eiken in de houtsingels op en rond de onderzoekslocatie. Het inspecteren van de hoge bomen is door het dichte bladerdek geen optie. Ook hiervoor geldt dat, gelet op de ouderdom van de eiken en de functie en waarde die de eiken voor zowel de natuur als voor de mensen in de omgeving hebben het wenselijk is dat de bomen in de huidige situatie gehandhaafd blijven.

Steenmarter

Er kan met voldoende zekerheid worden vastgesteld dat de steenmarter van het gebouw op de onderzoekslocatie gebruik maakt als vaste rust- of verblijfplaats. Als de periode van de werkzaamheden bekend is, kan worden gecontroleerd of de steenmarter nog gebruik maakt van het gebouw. Tevens dient de functie van het gebouw (kraamverblijf of rustplaats) vastgesteld te worden. Indien de steenmarter van de onderzoekslocatie gebruik maakt dient er een ontheffing te worden aangevraagd voor verstoring.

6.2 Algemene zorgplicht

Voor de meeste te verwachten soorten geldt een algehele vrijstelling van de Flora- en faunawet met betrekking tot de ruimtelijke ontwikkelingen en herinrichting die plaats zullen vinden binnen de onderzoekslocatie. Het is echter wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen. Hierbij valt te denken aan het uitvoeren van de meest verstorende werkzaamheden als kap en sloop in de maanden september en oktober.

In het kader van de zorgplicht dient er rekening gehouden te worden met de populatie konijnen die zich op de onderzoekslocatie heeft gevestigd. De (graaf)werkzaamheden ten behoeve van de plannen vinden bij voorkeur niet plaats tijdens de voortplantingsperiode. De voortplantingsperiode valt globaal in de periode van januari tot augustus (bron: VZZ). Het wegvangen en verplaatsen van konijnen die zich onder de grond bevinden (buiten de voortplantingsperiode) kan als extra maatregel genomen worden om schade te voorkomen.

6.3 Gebiedsbescherming

De quickscan flora en fauna toetst voornamelijk aan de Flora- en faunawet. Indien een plangebied in of nabij een gebied is gelegen dat tot de EHS behoort of onder de Natuurbeschermingswet valt, dient te worden bepaald of er een effect valt te verwachten en of er een verslechtering of versterking onderzoek dan wel een passende beoordeling uitgevoerd moet worden. Voor een toetsing aan de Natuurbeschermingswet, spelen vaak andere facetten mee zoals de aanwezige doelsoorten en kernwaarden van het betreffende beschermde gebied.

De EHS zal door de onderlinge afstand tot de onderzoekslocatie niet worden aangetast door de herbestemming van de onderzoekslocatie.

7. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Econsultancy bv heeft in opdracht van Nibag Milieu Advies een quickscan flora en fauna uitgevoerd aan de 't Wooldrik in de gemeente Borne.

De quickscan flora en fauna is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging.

Waarnemingen en te verwachten soorten

De beplanting op de onderzoekslocatie biedt onderkomen aan algemene broedvogels. In de houtsingels met oude eiken zijn soorten als groene specht, grote bonte specht, bosuil en torenvalk te verwachten waarvan de nesten jaarrond zijn beschermd. Het is niet uit te sluiten dat zich in de bebouwing en in de oude eiken verblijfplaatsen van vleermuizen bevinden. De eekhoorn kan eveneens van de oude eiken gebruik maken als nestplaats. In een van de clubgebouwen bevindt zich een verblijfplaats van een steenmarter. Voor de overige beschermde soorten uit de verschillende soortgroepen vormt de onderzoekslocatie naar verwachting geen geschikt habitat.

Maatregelen ter voorkoming van negatieve effecten

Over het algemeen kan schade aan broedvogels worden voorkomen door de werkzaamheden buiten het broedseizoen te starten of geheel buiten het broedseizoen uit te voeren.

Door het handhaven van de oude eiken kunnen veel negatieve effecten worden voorkomen. In de oude eiken broeden mogelijk vogels waarvan het nest jaarrond beschermd is. Dat geldt ook voor verblijfplaatsen van eekhoorns en vleermuizen. Gelet op de ouderdom van de eiken en de functie en waarde die de eiken voor zowel de natuur als voor de mensen in de omgeving hebben is het wenselijk dat de bomen in de huidige situatie gehandhaafd blijven.

Zorgplicht

Voor de meeste te verwachten soorten geldt een algehele vrijstelling van de Flora- en faunawet met betrekking tot de ruimtelijke ontwikkelingen en herinrichting die plaats zullen vinden binnen de onderzoekslocatie. Het is echter wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen. Hierbij valt te denken aan het uitvoeren van de meest versturende werkzaamheden in de maanden september en oktober.

In het kader van de zorgplicht dient er rekening gehouden te worden met de populatie konijnen die zich op de onderzoekslocatie heeft gevestigd. De (graaf)werkzaamheden ten behoeve van de plannen vinden bij voorkeur niet plaats tijdens de voortplantingsperiode. De voortplantingsperiode valt globaal in de periode van januari tot augustus (bron: VZZ). Het wegvangen en verplaatsen van konijnen die zich onder de grond bevinden (buiten de voortplantingsperiode) kan als extra maatregel genomen worden om schade te voorkomen.

Gebiedsbescherming

De EHS zal door de onderlinge afstand tot de onderzoekslocatie niet worden aangetast door de herbesteding van de onderzoekslocatie.

Noodzaak tot nader onderzoek

De aanwijzing die middels de huidige onderzoeksinspanning zijn gevonden duiden er op dat de bebouwing op de onderzoekslocatie niet in gebruik is door vleermuizen. Echter gelet op het aantal te slopen gebouwen kan hieromtrent geen zekerheid worden gegeven. Hiertoe zal aanvullend onderzoek uitgevoerd moeten worden, waarbij tenminste bij alle gebouwen rondt het tijdstip van uitvliegen dient te worden waargenomen.

Als de periode van de werkzaamheden bekend is, kan worden gecontroleerd of de steenmarter nog gebruik maakt van het gebouw. Tevens dient de functie van het gebouw (kraamverblijf of rustplaats) vastgesteld te worden.

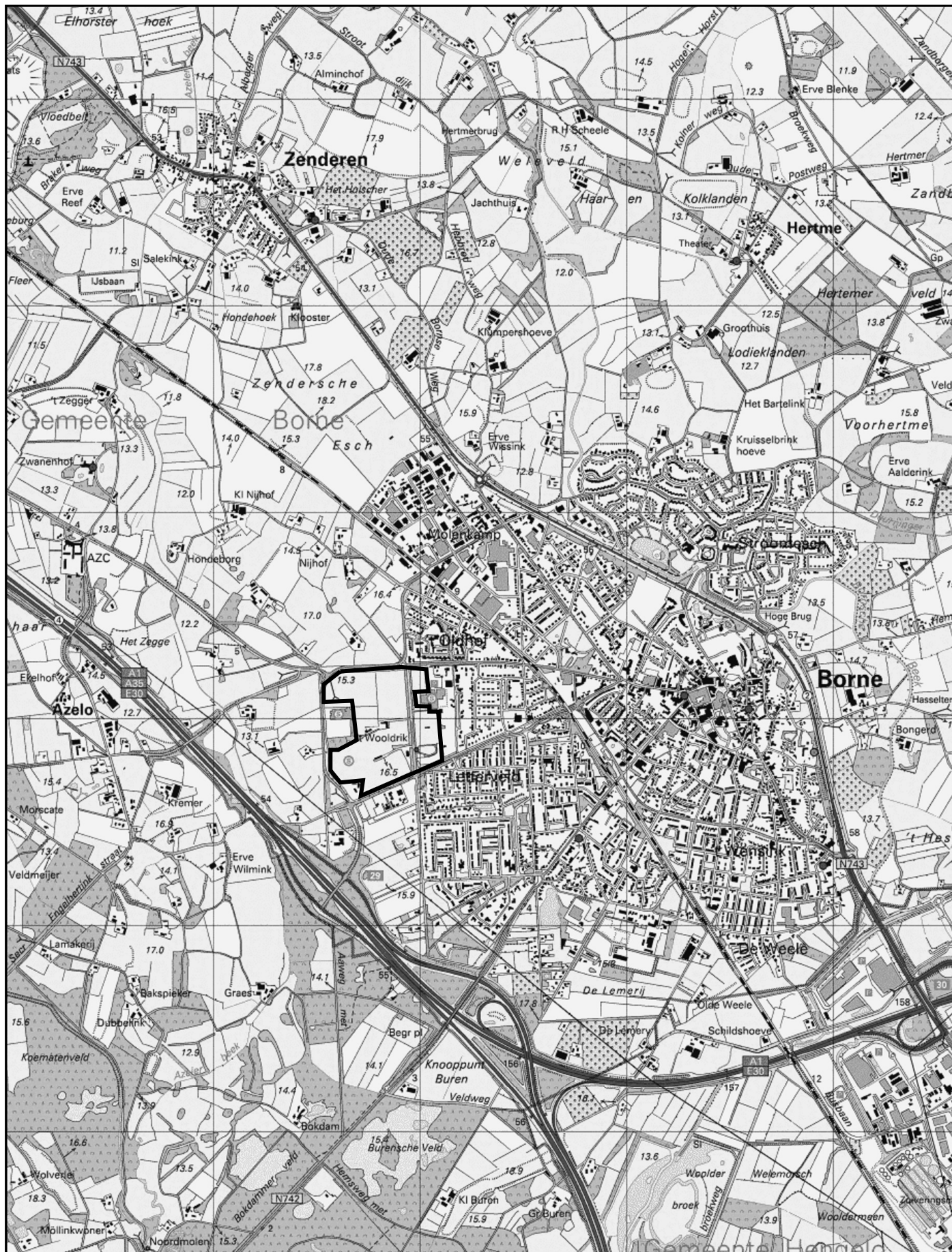
Indien de oude eiken worden gehandhaafd, is voor de overige soorten geen nader onderzoek noodzakelijk.

Noodzaak aanvraag ontheffing Flora- en faunawet artikel 75c

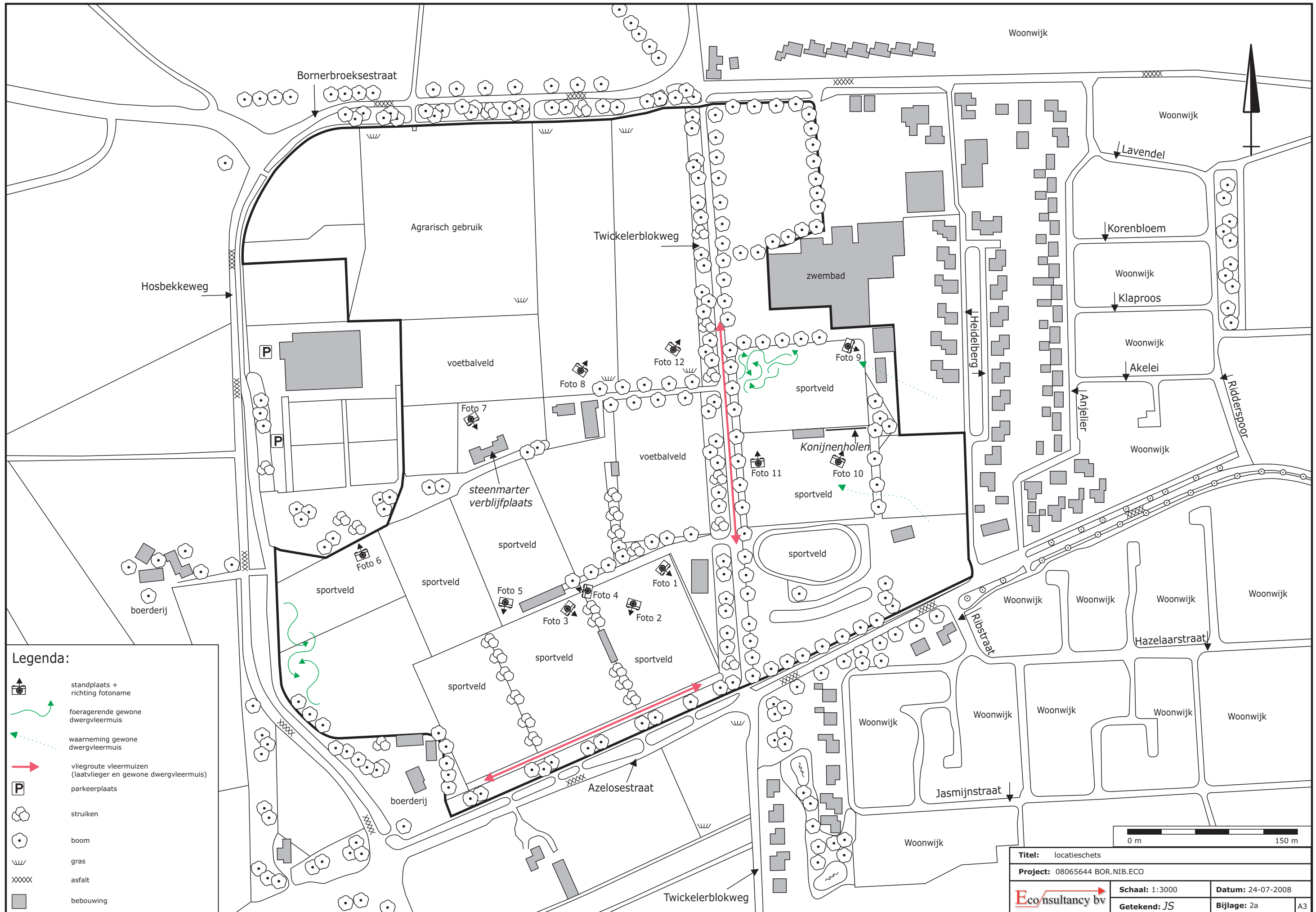
Indien zich een vaste rust- verblijfplaats van vleermuizen op de onderzoekslocatie bevindt, is voor het verstoren daarvan een ontheffing op grond van artikel 75 van de Flora- en faunawet noodzakelijk.

Indien zich voor de aanvang van de werkzaamheden een vaste rust- of verblijfplaats van de steenmarter op de onderzoekslocatie bevindt, is voor het verstoren daarvan eveneens een ontheffing noodzakelijk.

Voor het verstoren van broedvogels wordt geen ontheffing verleend omdat verstoring voorkomen kan worden. Uitzondering daarop vormen de nesten van uilen en spechten. Indien de eikenbomen gekapt zullen worden, zal ontheffing aangevraagd moeten worden. Hiervoor zal eerst de daadwerkelijke aanwezigheid van deze soorten vastgesteld moeten worden.



Titel: Topografische ligging van de locatie		
Project: 08065644 BOR.NIB.ECO		
	Schaal: 1:25.000	Datum: 22-09-2008
	Kaartblad: 28 G	Bijlage: 1



Legenda:

- standplaats + richting fotoname
- foeragerende gewone dwergvleermuis
- waarneming gewone dwergvleermuis
- vliegroute vleermuizen (laatvlieger en gewone dwergvleermuis)
- parkeerplaats
- struiken
- boom
- gras
- asfalt
- bebouwing



Titel: locatieschets		
Project: 08065644 BOR.NIB.ECO		
Schaal: 1:3000	Datum: 24-07-2008	
Getekend: JS	Bijlage: 2a	A3



Bijlage 2b Foto's onderzoekslocatie



Foto 1. Clubgebouw



Foto 2. Voetbalveld

Bijlage 2b Foto's onderzoekslocatie



Foto 3. Groenstrook op de onderzoekslocatie



Foto 4. Kleedruimtes

Bijlage 2b Foto's onderzoekslocatie



Foto 5. Sportvelden met boerderij in zuidwesthoek



Foto 6. Bosje nabij Politietrainingscentrum (buiten onderzoekslocatie)

Bijlage 2b Foto's onderzoekslocatie



Foto 7. Gebouw met verblijfplaats steenmarter



Foto 8. Agrarische percelen op noordzijde onderzoekslocatie

Bijlage 2b Foto's onderzoekslocatie



Foto 9. Clubgebouw op oostzijde onderzoekslocatie



Foto 10. Konijnenholen op oostzijde onderzoekslocatie

Bijlage 2b Foto's onderzoekslocatie



Foto 11. Bomen langs de Twickelerblokweg waarlangs vleermuizen foerageren



Foto 12. Houtsingel langs de Twickelerblokweg

Bijlage 3 Geraadpleegde bronnen

LITERATUUR

- Bal, D., Beije, H.M., Fellingner, M., Haveman, R. Opstal, A.J.F.M. van en Zadelhoff, F.J. van, 2001. Handboek Natuurdoeltypen, Tweede, geheel herziene editie. Wageningen, 2001. Expertisecentrum LNV, Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij.
- Limpens, H.J.G.A., Mostert, K. & Bongers, W. (eds.) 1997. Atlas van de Nederlandse Vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- Limpens, H.J.G.A, Zoogdierenvereniging VZZ, Eco Consult&projectmanagement, Vleermuizen en planologie, cursusdictaat, 2005.
- Lange, L., Twisk, P., Winden, A. van, Diepenbeek, A. van 1994. Zoogdieren van West-Europa. Stichting Uitgeverij van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming 2003, 2de druk, Utrecht.
- Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 1990, Handleiding voor de bescherming van bedreigde muurplanten.
- Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.
- SOVON Broedvogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. Nederlandse fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

GERAADPLEEGDE INTERNETSITES

- www.minlnv.nl (natuurwetgeving)
- www.natuurloket.nl (verspreidingsgegevens op km hok niveau)
- www.natuurkalender.nl (beperkte verspreidingsgegevens)
- www.ravon.nl (soortgegevens amfibieën, reptielen en vissen)
- www.vlinderstichting.nl (soortgegevens vlinders en libellen)
- www.overijssel.nl (natuurgegevens provincie Overijssel)
- www.groenloketoverijssel.nl
- www.atlasgroengelderland.nl
- www.waarneming.nl (waarnemingen van vrijwilligers)

Bijlage 4 Natuurwetgeving en beleid

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet is de enige wet die de bescherming van wilde dier- en plantensoorten in Nederland regelt. In deze wet zijn de soortbeschermingsparagrafen van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn opgenomen. De Flora- en faunawet bevat een aantal verbodsbepalingen om de in het wild voorkomende planten- en diersoorten te beschermen (zie tabel I). De Flora- en faunawet hanteert een drietal beschermingscategorieën (zie tabel II). De volledige lijsten met beschermde soorten zijn (vanwege de omvang) terug te vinden op de website van het Ministerie van LNV. Indien een activiteit niet verstorend werkt of geen nadelige gevolgen heeft, waardoor aangetoond kan worden dat er geen verbodsbepalingen worden overtreden voor de in het gebied voorkomende beschermde soorten, hoeft er in de meest voorkomende gevallen geen ontheffing aangevraagd te worden. Ook al vindt er geen overtreding plaats dan dient er ten alle tijden rekening gehouden te worden met de Algemene Zorgplicht (Tabel III).

Tabel I. *Verbodsbepalingen Flora- en faunawet*

Artikel 8	Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
Artikel 9	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
Artikel 10	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
Artikel 11	Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
Artikel 12	Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Tabel II. *Soortbeschermingscategorieën Flora- en faunawet*

Tabel 1 algemeen beschermde soorten
Voor de soorten in Tabel 1 van de Flora- en faunawet geldt, bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik, een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Voor deze activiteiten hoeft geen ontheffing in het kader van artikel 75 aangevraagd te worden. Voor verstoring bij alle overige activiteiten is wel een ontheffing nodig. De ontheffingaanvraag wordt dan getoetst aan het criterium 'Doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort' (de zogenaamde 'lichte toets').
Tabel 2 overige beschermde soorten
Voor de soorten in Tabel 2 van de Flora- en faunawet dient bij overtreding van de verbodsbepalingen een ontheffing aangevraagd te worden. Echter indien er volgens een door het ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode gewerkt wordt, geldt er bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik, een vrijstelling van de verbodsbepalingen en hoeft er geen ontheffing aangevraagd te worden. De ontheffingaanvraag wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort' ('lichte toets').
Tabel 3 strikt beschermde soorten
Voor de soorten van Tabel 3 van de Flora- en faunawet dient bij overtreding van de verbodsbepalingen bij alle activiteiten (waaronder ruimtelijke ontwikkeling en inrichting) een ontheffing aangevraagd te worden. In een zeer beperkt aantal gevallen kan er op basis van een door het ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode een vrijstelling verleend worden voor de ontheffingsverplichting bij een zeer beperkt aantal activiteiten. De ontheffingaanvraag wordt getoetst aan een drietal criteria (uitgebreide toets). Bij de uitgebreide toets dient aan alle afzonderlijke criteria te worden voldaan. De criteria zijn als volgt: de activiteiten of werkzaamheden doen geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort, er is geen andere bevredigende oplossing (alternatief) voor de geplande activiteiten of werkzaamheden, die minder schade oplevert voor de betreffende soort en er moet sprake zijn van een bij de wet genoemd belang.

Tabel II (vervolg). Soortbeschermingscategorieën Flora- en faunawet

Vogels
Voor vogels geldt dat er altijd een ontheffing aangevraagd dient te worden. Indien activiteiten plaatsvinden waarbij verbodsbepalingen worden overtreden ten aanzien van (broed)vogels dient er een uitgebreide toets, zoals beschreven bij Tabel 3 Flora- en faunawet toegepast te worden. Indien er gewerkt wordt volgens een door het ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode is het mogelijk dat er geen ontheffing aangevraagd hoeft te worden bij bestendig gebruik en onderhoud, bestendig beheer en ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Bij broedvogels kan een overtreding in de meeste gevallen gemakkelijk voorkomen worden door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren.

Tabel III. Algemene Zorgplicht

Algemene Zorgplicht (artikel 2)
Een belangrijk uitgangspunt binnen de Flora- en faunawet is dat op elke burger de plicht rust om voldoende zorg in acht te nemen voor alle in het wild levende planten en dieren en hun directe leefomgeving. Dit houdt in dat iedereen zich dient in te spannen om de nadelige gevolgen voor een soort te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken. De zorgplicht is ten alle tijden van toepassing, ook al vindt er geen overtreding van een verbodsbepaling plaats.

Natuurbeschermingswet

In oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. De Natuurbeschermingswet omvat de richtlijnen van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn ten aanzien van gebiedsbescherming. Door de verankering van de Europese wetgeving in de Natuurbeschermingswet ten aanzien van gebieden zullen de termen habitat- en vogelrichtlijngebied komen te vervallen. De betreffende gebieden worden momenteel opgenomen en aangewezen als Natura 2000 gebieden. Natura 2000 is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden op het grondgebied van de lidstaten van de Europese Unie.

In Nederland wordt een vergunningsstelsel toegepast waardoor een zorgvuldige afweging rondom projecten die gevolgen kunnen hebben in en op Natura-2000 gebieden gewaarborgd is. De vergunningen worden beoordeeld en afgegeven door de provincies of door het ministerie van LNV via Dienst Regelingen. In de aankomende jaren zullen voor alle gebieden beheerplannen opgesteld worden. In deze plannen staat wat wel en wat niet mag in en om een Natura-2000 gebied. Tot die tijd zal er per project beoordeeld moeten worden of er een mogelijk significant effect te verwachten valt op een beschermd gebied. In de Natuurbeschermingswet zijn tevens de Beschermde Natuurmonumenten en de Wetlands (Verdrag van Ramsar, Wetlands conventie) opgenomen.

Ecologische hoofdstructuur (EHS)

De natuur in Nederland is behoorlijk versnipperd. Om daar verandering in aan te brengen werken het Rijk en de provincies sinds 1990 aan de aanleg van een duurzaam, samenhangend netwerk van grote en kleine natuurgebieden: de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De EHS is onderdeel van een Europees ecologisch netwerk en bestaat uit kerngebieden (in Nederland de Natura-2000 gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en de Wetlands) of verweven gebieden (gericht op de verweving van landbouw, wonen en natuur) die onderling verbonden worden door ecologische verbindingzones.

Ecologische verbindingzones zijn stroken en stukjes natuur die de vaak verspreid liggende natuurgebieden met elkaar verbinden. Zo'n zone kan bestaan uit natuurvriendelijke oevers, houtsingels, bosjes, heidevelden en struweel. Maar het kan ook een serie poelen zijn, kruidenrijk grasland, natte weilanden of graanakkers. Dieren en planten kunnen zich zo van het ene naar het andere leefgebied verplaatsen. Met name de kleine populaties die met uitsterven worden bedreigd, blijven hierdoor levensvatbaar. Negatieve invloed op de werking van een verbinding of aantasting van een verbinding dient vermeden en gecompenseerd te worden zodat het netwerk niet verslechtert.

Rode Lijsten

In opdracht van het Ministerie van LNV zijn voor diverse soortgroepen Rode Lijsten samengesteld, die regelmatig bijgewerkt worden. Deze Rode Lijsten vermelden van welke soorten het voortbestaan in Nederland bedreigd wordt. In door het Ministerie van LNV opgestelde soortbeschermingsplannen staan welke maatregelen genomen moeten worden om het voortbestaan van deze soorten te waarborgen. Deze soortbeschermingsplannen worden door diverse provincies gehanteerd voor compensatieverplichtingen.

Bijlage 5 Gegevens Provincie Overijssel

Flora- en faunawetsoorten voorkomend op het sportveldgebied Borne in de km-hokken :

- A. 246479**
- B. 246480**
- C. 247479**
- D. 247480**

Onderstaande gegevens van Overijsselse soorten, geselecteerd uit de landelijke lijsten van beschermde planten en dieren, zijn afkomstig van het Ecologisch Kenniscentrum (milieu-inventarisatie) van de Provincie Overijssel. Dit zijn gegevens uit eigen onderzoek en verkregen uit diverse (literatuur-)bronnen van derden. De lijst van soorten geeft een **indicatie** van de soortenrijkdom van het gebied. *Er kunnen geen rechten worden ontleend aan deze opgave van de aanwezigheid van soorten.*

Meer exacte informatie over groei- en verblijfsplaatsen van planten en dieren zijn te verkrijgen bij de Provincie Overijssel (milieu-inventarisatie) en instellingen als RAVON, OVB, FLORON, De Vlinderstichting, Zoogdierenwerkgroep Overijssel en VZZ. Ook regionale natuur- en milieuwerkgroepen en afdelingen van KNNV en IVN kunnen nuttige informatie hebben.

Alle van nature in de EU voorkomende vogelsoorten zijn beschermd (Flora- en faunawet art. 4 eerste lid, deel b). Ze worden niet apart genoemd in onderstaande lijsten.

LEGENDA BESCHERMDE PLANTEN EN BESCHERMDE DIEREN

*) = Soorten zijn in het veld niet altijd nader onderscheiden. Er is vaak de verzamelnaam "Groene kikker" en "Bosspitsmuis" gebruikt. Het betreft de Meerkikker (*Rana ridibunda*) (tabel 1), Middelste groene kikker (*Rana klepton esculenta*) (tabel 1), Poelkikker (*Rana lessonae*) (tabel 2) en de Gewone bosspitsmuis (*Sorex araneus*) en Tweekleurige bosspitsmuis (*Sorex coronatus*) (beide tabel 1). X = soort komt voor, (X) = soort komt mogelijk voor of in de directe omgeving, (?) = mogelijk voorkomend in Overijssel of niet bekend, jaar = jaar of periode waarin meest recente waarnemingen zijn gedaan, bron = EKC: Ecologisch Kenniscentrum (milieu-inventarisatie) Provincie Overijssel; ZWO: Zoogdierenwerkgroep Overijssel; VS: Vlinderstichting; RAVON: Reptielen-, amfibieën-, vissenonderzoek Nederland.

Nederlandse naam	wetenschappelijke naam	aanwezig	Bron en jaar
------------------	------------------------	----------	--------------

Tabel 1 Algemene soorten

Planten

Aardaker	<i>Lathyrus tuberosus</i>		
Akkerklokje	<i>Campanula rapunculoides</i>		
Brede wespenorchis	<i>Epipactis helleborine</i>		
Dotterbloem	<i>Caltha palustris</i>		
Gewone vogelmelk	<i>Ornithogalum umbellatum</i>		
Grasklokje	<i>Campanula rotundifolia</i>		
Grote kaardebol	<i>Dipsacus fullonum</i>		
Kleine maagdenpalm	<i>Vinca minor</i>		

Knikkende vogelmelk	Ornithogalum nutans		
Koningsvaren	Osmunda regalis		
Slanke sleutelbloem	Primula elatior		
Zwanebloem	Butomus umbellatus		

Mieren

Behaarde rode bosmier	Formica rufa	?	
Kale rode bosmier	Formica polyctena	?	
Stronkmier (?)	Formica truncorum	?	
Zwartrugbosmier	Formica pratensis	?	

Amfibieën en reptielen

Gewone pad	Bufo bufo	(X)	
Bruine kikker	Rana temporaria	(X)	
Groene kikker*	Rana esculenta s.l.	(X)	
Kleine watersalamander	Triturus triturus		
Meerkikker	Rana ridibunda		
Middelste groene kikker	Rana esculenta s.s.		

Zoogdieren

Aardmuis	Microtus agrestis		
Bosmuis	Apodemus sylvaticus		
Bosspitsmuis *	Sorex araneus / coronatus		
Bunzing	Mustela putorius	A	ZWO1988-2005
Dwergmuis	Micromys minutus		
Dwergspitsmuis	Sorex minutus		
Egel	Erinaceus europaeus	A, B	ZWO1988-2005
Haas	Lepus europaeus	C	ZWO1988-2005
Hermelijn	Mustela erminea		
Huisspitsmuis	Crocidura russula	C	ZWO1988-2005
Konijn	Oryctolagus cuniculus	D	
Mol	Talpa europaea	A, C, D	ZWO1988-2005
Ree	Capreolus capreolus	B	ZWO1988-2005
Rosse woelmuis	Clethrionomys glareolus		
Veldmuis	Microtus arvalis		
Vos	Vulpes vulpes		
Wezel	Mustela nivalis	B	ZWO1988-2005
Woelrat	Arvicola terrestris		

Tabel 2 Overige soorten*Planten*

Beenbreek	Narthecium ossifragum		
Bergnachtorchis	Platanthera chlorantha		
Blaasvaren	Cystopteris fragilis		
Brede orchis	Dactylorhiza majalis majalis		
Daslook	Allium ursinum		
Dennenorchis	Goodyera repens		
Gele helmblom	Pseudofumaria lutea		
Gevlekte orchis	Dactylorhiza maculata		
Grote keverorchis	Listera ovata		
Gulden sleutelbloem	Primula veris		
Jeneverbes	Juniperus communis		
Klein glaskruid	Parietaria judaica		
Kleine zonnedaauw	Drosera intermedia		
Klokjesgentiaan	Gentiana pneumonanthe		
Kluwenklokje	Campanula glomerata		
Lange ereprijs	Veronica longifolia		
Maretak	Viscum album		
Moeraswespenorchis	Epipactis palustris		
Muurbloem	Erysimum cheiri		
Parnassia	Parnassia palustris		
Prachtklokje	Campanula persicifolia		
Rapunzelklokje	Campanula rapunculus		
Rechte driehoeksvaren	Gymnocarpium robertianum		
Rietorchis	Dactylorhiza m. praetermissa		
Ronde zonnedaauw	Drosera rotundifolia		
Spaanse ruiter	Cirsium dissectum		
Steenanjer	Dianthus deltoides	x	Floron, 2004
Steenbreekvaren	Asplenium trichomanes		
Tongvaren	Asplenium scolopendrium		
Valkruid	Arnica montana		
Veenmosorchis	Hammarbya paludosa		
Veldsalie	Salvia pratensis		
Vleeskleurige orchis	Dactylorhiza incarnata		
Waterdrieblad	Menyanthes trifoliata		
Welriekende nachtorchis	Platanthera bifolia		

Wilde gagel	Myrica gale		
Wilde kievitsbloem	Fritillaria meleagris		
Wilde marjolein	Origanum vulgare		

Kreeftachtigen

Rivierkreeft (?)	Astacus astacus		
------------------	-----------------	--	--

Kevers

Vliegend hert	Lucanus cervus		
---------------	----------------	--	--

Vissen

Bermpje	Noemacheilus barbatulus		
Kleine modderkruiper	Cobitis taenia		
Meerval	Silurus glanis		
Rivierdonderpad	Cottus gobio		

Amfibieën en reptielen

Alpenwatersalamander	Triturus alpestris		
Levendbarende hagedis	Lacerta vivipara		

Zoogdieren

Damhert	Dama dama		
Edelhert	Cervus elaphus		
Eekhoorn	Sciurus vulgaris		
Steenmarter	Martes fiona	D	ZWO1988-2005
Wild zwijn	Sus scrofa		

Tabel 3 Soorten bijlage IV HR/bijlage 1 AMvB

Planten

Drijvende waterweegbree	Luronium natans		
Groenknolorchis	Liparis loeselii		
Kruipend moerasscherm	Apium repens		

Kevers

Gestrepte waterroofkever (?)	Graphoderus bilineatus		
---------------------------------	------------------------	--	--

Libellen

Gevlekte witsnuitlibel	Leucorrhinia pectoralis		
------------------------	-------------------------	--	--

Groene glazenmaker	Aeshna viridis		
Noordse winterjuffer	Sympecma paedisca		
Oostelijke witsnuitlibel	Leucorrhinia albifrons		
Rivierrombout	Gomphus flavipes		
Sierlijke witsnuitlibel	Leucorrhinia caudalis		

Dagvlinders

Groot geaderd witje	Aporia crataegi		
Grote vuurvliinder	Lycaena dispar		
Heideblauwtje	Plebejus argus		
Rouwmantel	Nymphalis antiopa	D	Vlinderst. 1995

Tweekleppigen

Bataafse stoommossel (?)	Unio crassus nanus		
--------------------------	--------------------	--	--

Vissen

Beekprik	Lampetra planeri		
Bittervoorn	Rhodeus sericeus amarus		
Grote modderkruiper	Misgurnus fossilis		
Rivierprik	Lampetra fluviatilis		
Steur	Acipenser sturio		

Amfibieën en reptielen

Boomkikker	Hyla arborea		
Heikikker	Rana arvalis		
Kamsalamander	Triturus cristatus		
Knoflookpad	Pelobates fuscus		
Poelkikker	Rana lessonae		
Rugstreepad	Bufo calamita		
Vuursalamander (?)	Salamandra salamandra		
Adder	Vipera berus		
Gladde slang	Coronella austriaca		
Hazelworm	Anguis fragilis		
Ringslang	Natrix natrix		
Zandhagedis	Lacerta agilis		

Zoogdieren

Baardvleermuis	Myotis mystacinus		
Bechstein's vleermuis	Myotis bechsteinii		
Boommarter	Martes martes		

Bosvleermuis	Nyctalus leisleri		
Das	Meles meles		
Dwergvleermuis	Pipistrellus pipistrellus	D	ZWO1988-2005
Franjestaart	Myotis nattereri		
Grootoorvleermuis	Plecotus auritus		
Grijze grootoorvleermuis	Plecotus austriacus		
Laatvlieger	Eptesicus serotinus		
Meervleermuis	Myotis dasycneme		
Noordse woelmuis (?)	Microtus oeconomus		
Otter	Lutra lutra		
Rosse vleermuis	Nyctalus noctula		
Ruige dwergvleermuis	Pipistrellus nathusii		
Tweekleurige vleermuis	Vespertilio murinus		
Vale vleermuis	Myotis myotis		
Veldspitsmuis	Crocidura leucodon		
Waterspitsmuis	Neomys fodiens		
Watervleermuis	Myotis daubentonii		

Opmerking ten aanzien van (Flora- en faunawet en Habitatrictlijn)soorten:

- Floraonderzoek is door de Provincie Overijssel en Floron uitgevoerd. Hierbij is de rand van het gebied bekeken, de rest is niet gekarteerd als behorend tot de bebouwde kom, maar veel viel daar niet te verwachten. Zie verder de bijgeleverde arc-view-shp. De aangetroffen 'minder algemene' (aandacht)soorten bevonden zich vooral in bermsloten (IPIcode "757" en ook in houtwal (code 170), berm (610), sloot (750) en waterschapsleiding (756). De FFW-2 soort Steenanjer is aangetroffen In het cultuurland zijn geen aandachtsoorten aangetroffen. Aangetroffen Rode lijst soorten zijn Echt duizendguldenkruid en Grote tijm.
- De aangekruiste amfibieën kunnen zich ophouden in bosranden en vochtige milieus.